

21.10.2025

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

SiV@eduskunta.fi

HE 138/2025 vp

LUT-yliopiston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 § muuttamisesta

Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030 annetun lain 2 § muuttamisesta.

Kuten useimmat aiemmin asiasta lausuneet, myös LUT pitää tärkeänä, että tutkimus- ja kehittämisrahoituksen 1,2 prosentin tavoitetta suhteessa bkt-arvoon vuonna 2030 ei muuteta, ja korostaa rahoituksen pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden merkitystä. Esitetty muutos on parempi ratkaisu kuin se, että lisäysten tavoitetasoa siirrettäisiin vuodesta 2030 eteenpäin, esimerkiksi vuoteen 2035. Talouskasvuun liittyvien haasteiden näkökulmasta ei ole syytä heikentää luottamusta valtion T&K-rahoituksen lisäämiseen.

Ennakoitavuus tärkeää myös yliopistoille

Pidämme ensiarvoisen tärkeänä, että T&K-rahoituksen pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus säilyvät. T&K-toiminta niin tutkimusorganisaatioissa kuin muuallakin on pitkäjänteistä ja edellyttää onnistuakseen riittävää ja ennakoitavaa tutkimusrahoitusta. Julkisen rahoituksen vaihtelua on pidetty yhtenä Suomen TKI-järjestelmän heikkouksista esim. OECD:n tekemissä maa-arvioissa, mutta T&K-rahoituslaki ja valtion T&K-rahoituksen monivuotinen suunnitelma ovat luoneet aiempaa paremmin ennustettavan ja vakaamman TKI-toimintaympäristön.

Lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä arvioidaan, että muutoksella ei olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksiin, korkeakouluihin tai tutkimuslaitoksiin. Mielestämme on kuitenkin selvää, että muutoksen myötä valtion T&K-rahoituslisäysten suhdannealttius kasvaisi ja ennakoitavuus vastaavasti vähenisi. Kansallisesti saavutettu yhteisymmärrys T&K-rahoituksen ennakoitavuuden ja pitkäjänteisyyden vahvistamisesta olisi vaarassa heikentyä.

Pitkäjänteisen T&K-toiminnan näkökulmasta on merkittävää, tiedetäänkö järjestelmässä olevan valtion rahoituksen määrä kahdeksi vai neljäksi vuodeksi

LUT-yliopisto
LUT University

lut.fi

Yliopistonkatu 34
FI-53850 Lappeenranta

Mukkulankatu 19
FI-15210 Lahti

tel +358 294 462 111

Y-tunnus 0245904-2
ALV/VAT FI 02459042

eteenpäin. Kahden vuoden välein tehtävät tarkistukset vesittäisivät osan T&K-rahoituslain tavoitelluista vaikutuksista.

Esitetty muutos todennäköisesti heikentäisi myös yleisemmin TKI-toimijoiden luottamusta rahoituksen ennakoitavuuteen, ja tästä aiheutuvat vaikutukset voivat olla suurempia kuin mitä leikkauksen suora taloudellinen seuraus antaisi olettaa.

Suunnitellun rahoitustason aleneminen siirtymäkaudella

Valmisteilla oleva T&K-rahoituslain 2 § muutos pienentäisi T&K-menolisäystä 40 miljoonalla eurolla sekä vuonna 2026 että vuonna 2027. Tämä tarkoittaisi menolisäyksen leikkausta noin 15 prosentilla, mikä kohdistettaisiin vielä jakamatta olevaan T&K-lisärahoitukseen.

Olennaista T&K-lisärahoituksen vaikutusten syntymiselle on rahoituksen kohdentuminen kasvua parhaiten tukevalla tavalla. Suunniteltua matalampi T&K-rahoituksen taso siirtymäkaudella voi johtaa siihen, että tutkimusjärjestelmän kannalta keskeisiä rahoituskohdennuksia jää toteutumatta. Jos esim. Suomen Akatemialle suunnitellut tutkimusinfrastruktuurien rahoituskohdennukset peruuntuvat, se heikentää tutkimusorganisaatioiden investointeja tutkimuksen yhteiskunnallisen ja taloudellisen vaikuttavuuden kannalta keskeisiin kohteisiin.

Koska T&K-rahoituksen kohdennuksia on jo suunniteltu aiemmin lasketun euromääräisen rahoitustason perusteella, ja vaikutuksiltaan merkittäviä kohdennuksia on vielä toteuttamatta, olisi syytä pysyä alkuperäisellä rahoituksen tavoiteuralla. Tämä tarkoittaisi sitä, että säästöjä ei kaudella 2026–2027 haettaisi valtion lupaamasta T&K-lisärahoituksen kasvattamisesta.

Muutoksen euromääräiset vaikutukset kohdistuisivat myös vuosille 2028 ja 2029, koska niiden vuosittaiset korotukset laskettaisiin alemman rahoitustason perusteella. Muutos siis heikentäisi odotettua rahoitusnäkymää pitkältä ajalta, ja pienentäisi mm. mahdollisuuksia kasvattaa pysyviä korkeakoulujen T&K-panoksia tulevina vuosina. Julkisen talouden tilanne on vaikea, mutta tutkimukseen ja koulutukseen investoimalla suunta on mahdollista kääntää.

Jaana Sandström
Vararehtori

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti LUT Sign-järjestelmällä
This document has been electronically signed using LUT Sign

Päiväys / Date: 21.10.2025 09:27:48 (UTC +0300)

Jaana Sandström

LUT University

Vice Rector

Organisaation varmentama (LUT-käyttäjätunnus) (eIDAS-tunnistamisen varmuustaso: korotettu)
Certified by organization (LUT user account) (eIDAS level of assurance: substantial)

Certified by organization